

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.10.1966, sp. zn. 5 Cz 119/65, ECLI:CZ:NS:1966:5.CZ.119.1965.1

Číslo: 30/1967

Právní věta: Ze zvláštního procesního postavení národního výboru v řízení zahájeném k jeho návrhu podle ustanovení § 32 o. s. ř. plyne, že národní výbor může zahájit řízení pouze za předpokladu, že by tak mohl učinit svým návrhem nositel hmotného práva. Ježto je vyloučeno, aby zahájil řízení vlastník rodinného domku proti sobě samému návrhem na stanovení povinnosti k vystěhování se z druhého bytu v rodinném domku, nemůže zahájit takové řízení národní výbor návrhem podle ustanovení § 32 o. s. ř. Ustanovení § 184 písm. c) o. z. není použitelné na posuzování užívání dvou bytů v rodinném domku jeho vlastníkem.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.10.1966

Spisová značka: 5 Cz 119/65

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Řízení před soudem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 32 40/1964 Sb. § 184

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/1967 sb. rozh.

Ze zvláštního procesního postavení národního výboru v řízení zahájeném k jeho návrhu podle ustanovení § 32 o. s. ř. plyne, že národní výbor může zahájit řízení pouze za předpokladu, že by tak mohl učinit svým návrhem nositel hmotného práva.

Ježto je vyloučeno, aby zahájil řízení vlastník rodinného domku proti sobě samému návrhem na stanovení povinnosti k vystěhování se z druhého bytu v rodinném domku, nemůže zahájit takové řízení národní výbor návrhem podle ustanovení § 32 o. s. ř.

Ustanovení § 184 písm. c) o. z. není použitelné na posuzování užívání dvou bytů v rodinném domku jeho vlastníkem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. října 1966, [5 Cz 119/65.](#))

Místní národní výbor v D. okr. O. navrhl, aby soud zrušil právo odpůrkyně užívat byt v levé části

přízemí domku čp. 1 v D., sestávající z kuchyně a pokoje. V důvodech svého návrhu uvedl, že odpůrkyně užívá obdobný byt v pravé části přízemí domku, který je jejím rodinným domkem. O tom, že jsou v domku dvě samostatné bytové jednotky, rozhodl odbor pro výstavbu ONV v O. dne 16. 9. 1963, popř. komise pro výstavbu ONV v O. dne 9. 12. 1963.

Okresní soud v Olomouci vyhověl návrhu, když s poukazem na ustanovení § 184 písm. c) o. z. zrušil právo odpůrkyně užívat předmětný byt a uložil ji jeho vyklizení a předání do dispozice MNV v patnáctidenní lhůtě.

Nejvyšší soud rozhodl k stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem okresního soudu v Olomouci byl porušen zákon a tento rozsudek zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 32 o. s. ř. může národní výbor (podobně podle ustanovení § 35 o. s. ř. prokurátor) podat návrh na zahájení řízení (nejde-li o ryze osobní právo občana), popř. kdykoliv vstoupit do řízení, má-li za to, že to vyžaduje zájem společnosti. Jestliže národní výbor využije svého oprávnění k podání návrhu na zahájení řízení, nestává se pochopitelně účastníkem zahájeného řízení; zůstává subjektem odlišným od účastníků řízení (srov. důvodovou zprávu k občanskému soudnímu řádu), byť povolaným k většině úkonů, které náleží účastníkům řízení. Zvláštní procesní postavení národního výboru v řízení zahájeném k jeho návrhu podle ustanovení § 32 o. s. ř., rozdílné od procesního postavení účastníků řízení, je dáno již tím, že národní výbor nemá způsobilost stát se nositelem hmotného práva nebo povinnosti; z toho důvodu je ve srovnání s účastníky řízení přece jenom částečně omezen (§ 34 o. s. ř.), když není oprávněn k úkonům, jež může vykonat toliko účastník hmotně právního vztahu.

Ze zvláštního procesního postavení národního výboru v řízení zahájeném k jeho návrhu podle ustanovení § 32 o. s. ř. plyne také, že národní výbor může zahájit řízení pouze za předpokladu, že by tak mohl učinit svým návrhem i účastník řízení (jako nositel hmotného práva). Se zřetelem k tomu, že je vyloučeno, aby zahájil řízení vlastník rodinného domku proti sobě samému návrhem na stanovení povinnosti k vystěhování se z druhého bytu v rodinném domku, nemůže zahájit takové řízení národní výbor návrhem podle ustanovení § 32 o. s. ř. Za tohoto stavu není řešení užívání dvou bytů v rodinném domku jeho vlastníkem záležitostí občanského soudního řízení, nýbrž správního řízení.

Okresní soud v Olomouci, který vycházel z jiného právního názoru, porušil zákon v ustanoveních § 32, § 34 odst. 1, § 103 a § 104 odst. 1 o. s. ř.

V zájmu úplnosti se uvádí, že okresní soud v Olomouci pochybil i tím, že o zrušení užívání druhého bytu odpůrkyní v jejím rodinném domku rozhodl jako o zrušení práva užívání bytu podle ustanovení § 184 písm. c) o. z.

Ustanovení § 184 písm. c) o. z. o zrušení práva užívání bytu uživateli, který užívá dvou bytů, je ustanovením prvé hlavy třetí části občanského zákoníku, týkající se osobního užívání bytů, jiných místností a pozemků. Jde o jedno z ustanovení, která upravují vztahy, vznikající tím, že státní, družstevní a jiné socialistické organizace přenechávají občanům byty do osobního užívání bez určení doby užívání, a to za úhradu, není-li právním předpisem stanoveno jinak (§ 153 o. z.). Jen přiměřeně platí tato ustanovení (tedy i ustanovení § 184 písm. c) o. z.) i pro užívání bytu v rodinném domku přenechaného k bydlení jinému občanovi (§ 390 odst. 2 o. z.), pro užívání části bytu přenechané k bydlení jinému občanovi (§ 394 odst. 3 o. z.), popř. pro užívání bytů v domech, které jsou v soukromém vlastnictví (§ 493 odst. 1 o. z.). Uvedená ustanovení občanského zákoníku (tedy i ustanovení § 184 písm. c) o. z.) neupravují ovšem takové užívání bytu, které není výkonem práva

osobního užívání bytu, nýbrž výkonem vlastnického práva (srov. ustanovení § 125 a násl. o. z., popř. § 489 o. z.).

Ustanovení § 184 písm. c) o. z. není použitelné na posuzování užívání dvou bytů v rodinném domku jeho vlastníkem s poukazem na ustanovení § 496 o. z., podle něhož se občanskoprávní vztahy – pokud nejsou zvláště upraveny občanským zákoníkem nebo jiným zákonem – řídí ustanoveními občanského zákoníku, která upravují vztahy obsahem a účelem jim nejbližší. Užívání bytu v rodinném domku jeho vlastníkem není občanskoprávním vztahem, který občanský zákoník neupravuje (srov. zejména ustanovení § 130 a násl. o. z.); to znamená, že chybí základní podmínka přípustnosti použití ustanovení § 184 písm. c) o. z. na posuzování užívání dvou bytů v rodinném domku jeho vlastníkem podle pravidel analogie. Navíc občanskoprávní vztahy, vznikající tím, že státní, družstevní a jiné socialistické organizace přenechávají občanům byty do osobního užívání bez určení doby užívání, a to za úhradu, není-li právním předpisem stanoveno jinak (§ 153 o. z.), nejsou obsahem a účelem nejbližší občanskoprávním vztahům, vyplývajícím z osobního vlastnictví.